

Fylkesstyret:

Namn	Verv	Oppmøte	Mobil	E-post
Oddvar Mikkelsen , 6640 Kvanne	Fylkesleder	Møtt	41460565	oddvarm74@gmail.com
Gunnhild Overvoll , 6200 Stranda	Nestleder	Møtt	97164856	gmover@online.no
Petter Melchior , 6214 Norddal	Styremedlem	Møtt	92283477	petter.melchior@gmail.com
Odd Bjarne Bjørdal , 6156 Ørsta	Styremedlem	Møtt	95928731	oddbjarne.bjordal@tussa.com
Vegard Smenes , 6530 Averøy	Styremedlem	Møtt	99786830	vsmenes@gmail.com
Marte Halvorsen , 6687 Valsøyfjord	1. vara	Forfall	93423436	marte.halvorsen@svorka.net
Merete Bolme , 6613 Gjøra	Nestleder BKL	Forfall	90967963	mbolme@outlook.com
Edvard Bele Sæterbø , 6650 Surnadal	Fylkesleder BU	Forfall	95524840	edvardbele@msn.com
Til orientering:				
Rita Dyrnes Flatvad , 6612 Grøa	2. vara		90755034	rita.flatvad@gmail.com
Tore Våde , 6110 Austefjorden	3. vara		91689336	tore.vade@tussa.com
Sekretariatet				
Arnar Lyche	org.-sjef	Møtt	41418871	arnar.lyche@bondelaget.no
Arild Erlien	rådgiver	Møtt	99726399	arild.erlien@bondelaget.no
Atle Frantzen	førstekonsulent	Møtt	90954787	atle.frantzen@bondelaget.no
Rose Bergslid	rådgiver		93003808	rose.bergslid@bondelaget.no

Protokoll fra styremøte i M&R Bondelag onsdag 15. februar 2017 kl 10.30 – 16.00 på Felleskjøpets møterom i Molde

Møtet startet med en drøfting av arbeidsmåter i styret og evaluering av styrets arbeid:

Videre var det kort orientering for styret om arbeidet i valgmennda, der instruks for valgmennda og godtgjørslse til nestleder har vært drøftet.

Faste saker for styret i Møre og Romsdal Bondelag:

1/2017 Godkjenning av sakliste

Vedtak: Innkalling og sakliste godkjent

2/2017 Godkjenning av protokoll fra styremøte 4. januar 2017

Vedlegg: Protokoll, som også er utsendt og godkjent på e-post tidligere.

Vedtak: Protokoll fra styremøte 4. januar godkjent

3/2017 Medlemsutvikling og medlemsverving

Vedlegg: Medlemsstatistikk pr 9. februar 2017

Medlemstall pr 31/12-2015: 3.307

Endring i 2016: + 7

Medlemstal pr. 31/12-2016: 3.314

Nyinnmeldte i 2016: 151

Medlemstall pr 01/01-2017: 3.310

Endring i 2017: - 50

Medlemstal pr. 09/02-2017: 3.260

Nyinnmeldte i 2017: 25

Kvart år er det mange som får purring, og seinare varsel om stopp av medlemskapen grunna ubetalt kontingent. I 2016 var det 44 medlemmer som ikkje betalte kontingent, og som i henhald til Norges Bondelag sine lover vart strokne som medlem ved utgangen av 2016.

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse: PB 2047 Moldegård 6402 Molde	Besøksadresse: Fannestrandveien 63. Molde	Telefon: 71 20 28 90	Mobil: 41 41 88 71	E-postadresse More.romsdal@bondelaget.no
Møre og Romsdal Bondelag	Org.nr.: 939678670	Bankkonto:	8101.05.12891	Internet:
Bondelagets Servicekontor AS	Org.nr.: 985063001 MVA			www.bondelaget.no/moreogromsdal

4/2017 Referat fra møter og arrangementer (siden siste styremøte)

4. januar: Møte med KrF's stortingskandidat Steinar Reiten. Averøy. Oddvar Mikkelsen.
Tema: Jordbruksmeldinga.

4. januar: Møte med TYR. Averøy. Leif Helge og Konrad Kongshaug. Oddvar Mikkelsen.
Leif Helge Kongshaug er leder i TYR sentralt.

5. januar: Møte i Surnadal med stortingsrepresentant Jenny Klinge (Sp) om jordbruks-
meldinga. Oddvar Mikkelsen

6. januar: Møte mellom fylkesstyret i Høyre og Bondelaget. Høgskulen i Ålesund. Oddvar
Mikkelsen, Gunnhild Overvoll, Arnar Lyche
Høyre stilte med stortingsrepresentantene Helge Orten og Elisabeth Røbekk Nørve, gruppele-
der i fylkestinget Charles Tøsse, stortingskandidat Marianne Synnes og fylkessekretær Odd
Harald Karlsen. Tema var jordbruksmeldinga og innspill til Høyres stortingsvalgprogram.
Tema: jordbruksmeldinga. Innspill til Høyres stortingsvalgprogram.

9. januar: Skodje Samdrift. Gunnhild Overvoll. Arnar Lyche
Møre og Romsdal Bondelag invitert Kristelig Folkeparti sin førstekandidat i Møre og Romsdal,
Steinar Reiten, Averøy, på gardsbesøk hos Skodje Samdrift. Fra Bondelaget i Skodje deltok de
to lokale bøndene Petter Arne Ekroll og Mikal Skodjereite. Steinar Reiten sa han ønsker på
vegne av KrF å markere tydelige synspunkter om stortingsmeldinga.

10. januar: Mat og landbruk. Oslo. Oddvar Mikkelsen
Arrangør: Norsk Landbrukssamvirke

11. januar: Representantskapet i Norges Bondelag. Oslo. Oddvar Mikkelsen. Arnar Lyche
Tema: Vedtak/resolusjon om regjeringens jordbruksmelding

12. januar: Organisasjonssjefsamling, Norges Bondelag, Oslo. Arnar Lyche

17. januar: Næringslivsdag, Surnadal Sparebank. Oddvar Mikkelsen, Arnar Lyche, Rose
Bergslid. Landbruket var godt representert med innlegg, bl.a. ved bøndene Jan Erik Glåmen,
Halsa og Kristin Waagen, Tingvoll.

19. januar: Møte i rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge, Stjørdal, Atle Frantzen observatør
Vedlegg: Skriftelig referat/oppsummering frå Atle Frantzen
Observatørar: Bl.a. møtte S-Tr BL v/Frank Røym, N-Tr BL v/Frank Hjulstad, Naturvernfor-
bundet v/Øystein Folden.

Hovedsaka i møtet var oppfølging av arbeidet med revisjon av forvaltningsplanen. Innhaldet i
ny forvaltningsplan skal no behandlast på 2 møter i rovviltnemnda, før framlegg til revidert
forvaltningsplan blir sendt ut på høyring etter møtet i nemnda i slutten av april.

Det er avtalt å laga eit felles brev frå dei 3 fylkesbondelaga til nemnda med påminning om at
nemnda har ei tosidig oppgåve. *Observatørane frå N-Tr BL, S-Tr BL og M&R BL avtalte i et-*
terkant av møtet å senda felles brev til rovviltnemnda med henvisning til at nemnda har eit to-
delt mål; å sikra levedyktige bestandar av rovvilt, samt å bidra til å oppretthalda ei livskraftig
beitenæring og lokalsamfunn. Det vil bli vist til at nemnda, også i arbeidet med forvaltnings-
plan, i hovedsak har fokus på rovvilt og ikkje på beitedyr, m.v. S-Tr BL har tatt på seg å utar-
beida forslag til felles brev.

Vurdere om M&R Bondelag skal vurdere å invitera Frank Sve til eit «internt» møte for å klar-
gjera «posisjonane», dvs alle foreløpige forslag, knytt til revisjon av forvaltningsplanen. Eit evt
møte bør helst haldast før neste møte i nemnda, som er 10. mars.

24. januar: Debattmøte i jordbruksmeldinga. Jølster i Sogn og Fjordane. Gunnhild Overvoll, Odd Bjarne Bjørdal. 450 deltakere. Sogn og Fjordane Bondelag arrangerte.

Innledere landbruksminister Jon Georg Dale, leder i Norges Bondelag, Lars Petter Bartnes og fylkesleder i Sogn og Fjordane, Anders Felde.

27. januar: Midt-Norsk samarbeidsråd, Stjørdal. Oddvar Mikkelsen, Arnar Lyche.

I forkant av vanlige årsmøtesaker var det møte om Ny landbruksmelding og konsekvenser for Midt-Norge. I åpent debattmøte om ny jordbruksmelding deltok stortingsrepresentantene Ingvild Kjerkol (Ap), Marit Arnstad (Sp), Torild Aarbergsbotn (H), og leder Lars Petter Bartnes i Norges Bondelag

For årsmøtet i Midtnorsk Samarbeidsråd var det også orienteringer og presentasjoner av L21T og Grønn forskning, Levende Landbruk 2017, orientering fra Birøkerlaget og orientering NLR. Årsmøtesaker var regnskap, årsmelding, budsjett og arbeidsplan, endring av vedtekter og valg av nytt arbeidsutvalg.

Trine Hasvang Vaag, Nord-Trøndelag, valgt til ny leder i samarbeidsrådet.

Birgit Oline Kjerstad, Haram (Tine) er medlem i arbeidsutvalget

Levende Landbruk holdes Molde i november

AVLYST - 28.-29. januar: Unge Bønder samling, Hotel Sagafjord, Sæbø i Ørsta.

Etter flere utsendte påminninger, hadde vi pr 19. januar 20 påmeldte, av disse åtte ektefeller/samboere.

Flere varslet at dersom det ble snøvær, vil de melde forfall på grunn av avtalte brøyteoppdrag, Og erfaringsmessig er det, uansett type møter og arrangement, noe forfall de siste dagene p.g.a. sykdom eller andre uforutsette grunner. Og hotellet måtte ha da om det skulle holdes samling. Ressursbruken på å gjennomføre ei slik samling er stor for oss som er arrangører. Det var planlagt at de fire arrangørorganisasjonene Felleskjøpet, Tine, Nortura og Bondelaget skulle stille med 1-2 deltakere/innledere hver.

Summen av dette gjorde at vi besluttet at samlingen ble avlyst. På tilsvarende samling i fjor var det rundt 50 deltakere, og i 2014 hadde vi 36 deltakere. Også på disse to samlingene hadde vi noe forfall de siste dagene.

De 4 arrangørene vil snarest samles for å ta ei evaluering av planlegging av årets samling, for å drøfte bl.a. tid og sted for samlinga og om det er noe som kan gjøres annerledes for å få flere påmeldte. Målet er at samling for unge bønder i Møre og Romsdal skal være en årlig møteplass.

31. januar: Vi tenner bål for landbruket

Kl. 15.00 – 16.00 tente lokale Bondelag varselbål på 25 steder i Møre og Romsdal som et varsel om at Regjeringas jordbruksmelding fører matproduksjonen i feil retning.

Tekst og tilsendte bilder fra flere steder i fylket lagt ut på hjemmesida + presseklipp fra bl.a. NRK Møre og Romsdal, Romsdals Budstikke, Sunnmørsposten, Møre-Nytt, Driva, Bygdebladet.

Fylkeskontoret deltok på Molde Bondelags varselbål ved Felleskjøpet i Molde, der NRK Møre og Romsdal både radio og TV dekket aksjonen. TV-innslaget med intervju av bl.a. unge Molde-bønder var hovedsaken i Dagsrevyen si dekning av bålaksjonen.

1.februar: Møte i styringsgruppa for prosjekt «Økt sau og storfeproduksjon i Møre og Romsdal»

Vedlegg: Referat fra møtet

Avtroppende leder i styringsgruppa Inge Martin Karlsvik og fylkesstyrets nyoppnevnte repr i gruppa, Odd Bjarne Bjørdal, møtte for Bondelaget.

Prosjektleder skal ut i permisjon 1. mai, og sluttdato for prosjektet blir da 1. mai.

Møte i styringsgruppa i forkant av sluttdato for prosjektet for sluttrapport. Ønske om at Inge Martin Karlsvik fortsetter til prosjektet blir avsluttet.

Møtet drøftet utviding av prosjektet. Det velges ny leder av styringsgruppa på fyrste møte ved oppstart av nytt prosjekt. Planlagt oppstart i 2018. Forslag til projektskisse bør være klar til slutten av april 2017. 3-årig prosjekt. Styringsgruppe samles i starten av 2018. Rekruttering av nye ammekuprodusenter, utnytting av bedre driftsopplegg, forebyggende helse, Bruke arbeidsgruppene for sau og storfe til utarbeide projektskissa.

2. februar: Møte i styringsgruppa for Landbruksmelding M&R. Fylkeshuset. Molde. Oddvar Mikkelsen.

Bestemt at utkast til ny landbruksmelding for Møre og Romsdal blir ferdig i april/mai og behandles i fylkestinget i juni 2017 (opprinnelig plan var fylkestinget i april).

Meldinga består av: Del 1: Innleiingskapittel, Del 2: Status og utviklingstrekk, Del 3: Mål og tiltak og Del 4: Statistikk og fakta – Diverse tabeller og figurer som beskriver landbruksnæringa i M&R

3. februar Innspillseminar Grønn Forsking. Stjørdal. Oddvar Mikkelsen. 45 deltakere. Framlegging fra alle arbeidsgruppene.

6. februar: Debattmøte om mat og landskap, Storfjord Kulturhus, Stranda
Arrangør: Møre og Romsdal Bondelag.

80 deltakere som var bønder, politikere, ordførere, reiselivet, kommunal forvaltning. Frå M&R Bondelag deltok Oddvar Mikkelsen, Gunnhild Overvoll, Petter Melchior, Arnar Lyche og Rose Bergslid.

Tema: Landbruk, reiseliv og næringsmiddelindustri - tre sider av samme sak?

Møtet var gratis og åpent for alle interesserte.

Rett før jul lanserte landbruksminister Jon Georg Dale ny stortingsmelding for jordbruket «Endring og utvikling». Det er lite ros og mye ris i tilbakemeldingene fra landbruket. Hva skyldes det? Og hva tenker reiselivet og næringsmiddelindustrien? Har landbrukspolitikken betydning for deres virksomhet? Hensikten med møtet var en åpen diskusjon etter å ha belyst saken fra ulike ståsted.

Program

- Vestlandsjordbruket – har det livets rett? v/**Christian Anton Smedshaug**, daglig leder i AgriAnalyse
- Landskap og reiseliv - det viktige samspillet v/**Knut Slinning**, innehaver Juvet Landskaphotell
- Hva er viktig for næringsmiddelindustrien? v/**Jarle Wilhelmsen**, 2. nestleder i Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund (NNN)
- **Debatt** – ledet av leder og nestleder i M&R Bondelag, Oddvar Mikkelsen og Gunnhild Overvoll

Deltakere:

- stortingsrepresentant for Venstre, **Pål Farstad**, Kristiansund,
- fjerdekandidat på Fremskrittspartiets stortingsliste, **Knut Flølo**, Vestnes,
- stortingsrepresentant for Høyre, **Elisabeth Røbekk Nørve**, Ålesund,
- KrFs førstekandidat til stortingsvalget, **Steinar Reiten**, Averøy,
- stortingsrepresentant for Arbeiderpartiet, **Else-May Botten**, Molde,
- stortingsrepresentant for Senterpartiet, **Jenny Klinge**, Surnadal
- SVs andrekandidat til stortingsvalget, **Anders Lindbeck**, Ålesund.

Romsdals Budstikke, NRK Møre og Romsdal, Bygdebladet og Sunnmøringen dekket møtet. Fylkeskontoret merket seg at Sunnmørsposten ikke møtte opp.

Oppsummering sendt ut fra fylkeskontoret 7. februar til innleiderne:

Stor takk til alle bidragsyttere på gårsdagens debattmøte på Stranda! Som teknisk arrangør kan vi ikke si oss helt fornøyd denne gangen. Tenker da spesielt på datakrøll innledningsvis og litt

knapphet på mat. Det tar vi med oss og lover å gjøre det bedre neste gang. Ellers er vi svært fornøyd med innledningsforedragene. Norsk landbruk blir analysert/presentert som viktig del av en mye større sammenheng. Slikt gir økt kompleks forståelse for viktige sammenhenger. Debatten ble god og oppklarende i forhold til jordbruksmeldinga.

Vi i Bondelaget setter veldig stor pris på den gode politikerdeltagelsen. Det at alle partier strekker seg langt for å stille med sine beste folk viser den gode viljen til dialog med oss i landbruket, og det gir oss framtidstro.

6. februar: Dialogmøte rovvilt/husdyr, Molde. Odd Bjarne Bjørdal, Atle Frantzen

Vedlegg: Oppsummering av møtet ved Atle Frantzen

Fylkesmannen i Møre og Romsdal inviterte kommunene, de lokale rovviltutvalgene og beitelagsledere i rovviltsatte kommuner i fylket til dialogmøte Andre deltakere var Frank Sve (rovviltneemnda i region 6), Statens Naturoppsyn (SNO) og Mattilsynet, og nærings- jeger- og naturvernorganisasjonene.

Dette er et årlig dialogmøte. Agendaen for møtet var oppsummering av fjorårets beitesesong, og å legge planer for den kommende, og praktisk tilnærming til hvordan en skal forvalte midlene til forebyggende tiltak mot rovviltskade og konfliktdempende tiltak (FKT) i 2017.

7. februar: Medlemsmøte Aure og Tustna Bondelag Arnar Lyche

Tema: Ny jordbruksmelding og jordbruksoppgjøret 2017

10. - 11. februar: Årsmøte og fagsamling storfe i TYR Møre og Romsdal. Åndalsnes Oddvar Mikkelsen er blant innleiderne. Arnar Lyche, Rose Bergslid.

Tema på fagsamlingen er: Aktuelt fra Nortura, Økonomi i ammekuproduksjonen, Okseforing tilknyttet kvalitet, Bygg for ammeku, Kua og Klima, Rasevalg og Kryssinger, Ammekusignal, Egen drift med ammeku.

11. februar: Temadag Eierskifte, Hotell Ivar Aasen, Ørsta

Fra M&R Bondelag møtte Arild Erlie som kursvert. 60 deltakere.

Tilsvarende samlinger siste åra har vært så populære at Møre og Romsdal Bondelag på nytt inviterte til samling med tema Eierskifte i landbruket.

Advokat Ole Houlder Rødstøl dekker det faglige innholdet. I det daglige er han partner i advokatfirmaet Øverbø Gjørtz med kontor i Molde. Han er samarbeidsadvokat for Norges Bondelag.

Det var fokus på: Planlegging av eierskifte. Gjennomføring av eierskifte. Hva partene kan gjøre på egen hand og hva det bør søkes hjelp til for å unngå gjøre feil, m.v. Målgruppe er i utgangspunktet alle som har tilknytning til garden, både ny og gammel generasjon, som skal inn i eller er inne i en eierskifteprosess.

11. februar: Årsmøte Møre og Romsdal Bygdeungdomslag

Holdes på Vågane Ungdomshus på Skåla i Molde kommune.

M&R Bondelags oppnevnte utsending hadde ikke anledning til å møte

12.februar: Fylkesårsmøte i 4H Møre og Romsdal

Holdes på bygdehuset Vonheim i Malmefjorden i Fræna

M&R Bondelags oppnevnte utsending hadde ikke anledning til å møte.

13. februar: Møte i valgnemnda M&R Bondelag, Bondelagkontoret, Molde.

Valgnemnda til årsmøtet 2017 i M&R Bondelag hadde telefonmøter 31. januar og fysisk møte 13. februar.

14. februar: Haramskonferansen, Brattvåg, Gunnhild Overvoll

Skriftelig referat frå Gunnhild: Næringskonferanse i Brattvåg, sterkt retta inn mot maritim sektor. Arrangør: Haram Næring og Innovasjonsforum. Statsministeren innleiar, vidare direktøren i norsk industri og presidenten i Rolls Royce Marine. Kompetansemiljøet i Ålesund: NTNU Ålesund, SINTEF Ålesund (skal bli 20-25 tilsette, bare 1 enno), Blue Ocean Innovation Arena under ÅKP. Kommande konferanser (ÅKP) Webdagen 16/2, Future Innovation 28/2.

5/2017 Representasjon, invitasjon og planlegging av nye møter og arrangement

Dato/Månad	Tiltak/Arrangement	Stad	Deltakarar/Ansvarlege
15. februar	Fylkesstyremøte (årsmeld/rekneskap)		Styret
24. Feb	Lokallaga frist uttale jordbruksavtala		
1. mars	Kontingentforfall		
3. mars - fre	Landbrukskonferanse	Alexandra, Molde	Landbruksinteresserte
4. mars - lør	Årsmøte M&R Bondelag	Alexandra, Molde	Lokallaga, fylkeslaget
9. mars	Fylkesstyremøte (handsame jordbr.avtala)	Skaret	Styret og samvirkerepr
6.-7. april	Fylkesstyremøte		
1. juni	Styremøte og møte med årsmøteutsendingene		

Dato for styremøte i april:

Styret har tidligere fastsatt styremøte til torsdag 6. og fredag 7. april, og tenkt lagt til Sunnmøre kombinert med ett par gardsbesøk. I ettertid har Marte varslet at torsdag 6. april ikke passer. Etter en runde i styret kom det fram at dager tidligere samme uke ikke passer for de andre. Fleire årsmøter i landbruksorganisasjonene holdes tidligere i uka og uka før.

Styret bestemte å holde fast på møtedagene 6. og 7. april. Også 2. og 3. vara til styret innkalles til dette møtet (som er første møte etter fylkesårsmøtet).

15. februar: Medlemsmøte Fræna Bondelag, jordbruksoppgjøret 2017, Oddvar Mikkelsen

16. februar: Medlemsmøte Gjemnes Bondelag, jordbruksoppgjøret 2017, Oddvar Mikkelsen

17. februar: Kurs i Norsk Landbrukssamvirke, Vegard Smenes

20. februar: Møte om beite-/mosjonskravet for storfe, Skodje samdrift

I fjøset til Skodje Samdrift kl. 11:30 – 14:30.

Hvem arrangerer: «Beiteprosjektet» v/Nina Ugelvik fra Landbruk Nordvest og Rose Bergslid fra Møre og Romsdal Bondelag/NORSØK i samarbeid med Mattilsynet.

Melkeprodusenter er spesielt invitert til å delta på dette møtet

Alt storfe (unntatt okser eldre enn 6 mnd.) skal ut på beite minst 8 uker i sommerhalvåret. For en del bønder - og spesielt melkeprodusenter – er dette utfordrende. I tillegg er det en del uklarheter rundt ulike krav og mulige tilpasninger til forskriften. Vi inviterer derfor til informasjonsmøte for å klargjøre forskriften og rydde vekk uklarheter.

Program: Kort informasjon om «Beiteprosjektet» ved Nina og Rose
Innledning fra Anne Stine Folldal i Mattilsynet, Ørsta

1. Beite/mosjonskravet – hvilke regler gjelder for bønder som har: Båsfjøs. Løsdrift bygget før 2014. Løsdrift bygget etter 2014

2. Hvilke krav stilles til en luftegård, og hvilke krav stilles til beiting? Hvilke krav stilles til et mosjonsbeite?

3. Kontroll: Hvordan vil Mattilsynet gjennomføre kontroller i 2017 og videre framover?

4. Dispensasjon fra kravet vil være tidsavgrenset og kun bli gitt i særskilte tilfeller. Hva kan være særskilte tilfeller?

5. Hva gjør Mattilsynet dersom dyra ikke er ute?

Etter gjennomgangen fra Mattilsynet åpnes det for spørsmål og diskusjon

25. - 26. februar: Årsmøtehelg i Møre og Romsdal Sau og Geit. Odd Bjarne Bjørdal møter for Bondelaget. Fagdag: 25.februar og årsmøte 26. februar. Sted: Hotell Alexandra, Molde

16.-17. mars: Møte Norsøk. Tingvoll. Oddvar Mikkelsen

15. – 16. mars: Hoppid-samling, Høgskolen i Molde.

Årets samling for hoppid.no-apparatet og lokal landbruksforvaltning vert arrangert i Molde 15. – 16. mars. Overskrift for samlinga er «**Best i verda**».

Dag 1 er open for alle. Her vil blant anna få høyre gründerhistoria til Tingvollst og Mosbøen Gård og fleire andre gründerar med vekstambisjonar + møte leiarar frå norsk næringsliv.

Dag 2 blir delt mellom hoppid.no og landbruksforvaltninga i kommunane.

27. mars – 7. april: Vårkampanjen 2017 Norges Bondelag

Fredag 31. mars: Seminar om godt bondesamhold. Krona på Romsdalsmuseet, Molde NLR HMS og Møre og Romsdal Bondelag arrangerer seminar om godt bondesamhold.

Er gjort avklaring med Fylkesmannen om finansiering.

Både bonden og bygdesamfunnet merker effektivitetskravene. Arbeidsplasser og fritidsaktiviteter flyttes ut av lokalsamfunnene, og møteplassene blir færre. Mange av bondens kolleger har fått seg anna arbeid, og det er færre igjen å ta en kopp kaffe med i hverdagen. I tillegg jobber ofte bondens partner utenfor gården. Mange bønder har derfor store deler av arbeidsdagen alene. I en slik hverdag blir godt samhold bønder i mellom viktig for både trivsel og sikkerhet.

Hvordan styrker vi bondesamholdet?

Program:

Kravene står i kø, men hvor er de gode hjelperne? v/Arnar

Hvordan få bonden til å trives? v/Trond Haukedal

Hvordan lykkes vi sammen med bonden? v/Liv Sølverød, Mastittlaboratoriet.

Om trivsel i hverdagen som bonde v/

Kulturinnslag. V/???

3. april: Årsmøtet i Landbruk Nordvest kl 10.00 – 15.30, Hotel Alexandra, Molde Vegard Smenes møter for Møre og Romsdal Bondelag.

19 og 20.april: FK-UKA, Felleskjøpet Molde.

21. april fredag kl 10.00. Ørsta Kulturhus. Møte om jordbruksmeldinga. Jon Georg Dale

24.-26. august: Matfestivalen i Ålesund

I 2017 blir Den Norske Matfestivalen i Ålesund arrangert torsdag 24. til lørdag 26. august. De ønsker å være en mest mulig attraktiv arena for lokalmatprodusenter, og disse har ofte problemer med å forlate "gard og grunn" i fire dager. Dette er hovedårsaken til at Matfestivalen har besluttet å gå fra fire til tre festivaldager.

Søndag 27. august: Åpen gård 2017

Fellesdatoen for Åpen Gård-arrangementer vil i 2017 være søndag 27. august.

Det vil være mulig å melde på sitt arrangement rett over nyttår, med påmeldingsfrist 15. april.

1.-3. september: Dyregod-dagane, Batnfjordsøra, Gjemnes

6/2017 Lokallagene - presseklipp, aktiviteter og møter

Todalen Bondelag 4. januar: Motinns spill til Naturvernforbundets klage på gaupekvote.

Vedlegg: Brev til Rovviltneimda og Klima- og Miljødepartementet

Todalen Bondelag reagerer på Øystein Folden og Naturvernforbundet sin klage på fastsetting av gaupekvote for 2017. Bondelaget mener Naturvernforbundet kommer med svake argumenter for at gaupekvoten for 2017 skal reduseres.

Enkeltbruk har opplevd store tap, hovedsakelig i området Stangvik/Kvanne/Torvik i Surnadal. Bondelaget frykter at høye tap hos enkeltbruk kan føre til nedleggelse av brukene.

Bondelaget ber Rovviltnemda og Klima- og Miljødepartementet om å se bort ifra Naturvernforbundet sin klage på gaupekvoten 2017 i og med at det er lagt fram så mange bevis på at gaupebestanden er mer enn levedyktig på Indre Nordmøre.

7/2017 Andre saker

7. 1. Saker frå Bygdekvinnelaget

7.2. Saker frå Bygdeungdomslaget

7.3. NOTAT Forbud mot nydyrking av myr gir minimal klimagevinst

Vedlegg: Notat av 13. januar 2017 sendt til næringspolitisk avdeling i Norges Bondelag, I et av vedtakene i budsjettforliket mellom Frp, H, KrF og V om statsbudsjettet 2017 heter det: «Stortinget ber regjeringen fremme forslag om forbud mot nydyrking av myr».

Saka ble tatt opp og drøftet i fylkesstyret 14. desember. Klima og myr dyrking var tema da fylkesbondelagene i Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal hadde felles telefonmøte 16. desember. Det ble da bestemt at Møre og Romsdal Bondelag skulle skrive et notat om saken med tanke på å få bedre faglig oversikt.

Organisasjonssjef Arnar Lyche sendte 13. januar 2017 et 2 sideres notat til næringspolitisk avdeling i Norges Bondelag, der det oppsummeres slik: *Forskere har beregnet seg fram til en vesentlig reduksjon i framtidig klimagassutslipp ved å forby nydyrking av myr i Norge, men sammenlignet med Norges totale årlige utslipp utgjør dette omtrent 0,2 promille. Da er det forutsatt årlig nydyrking av 4 000 dekar myr. Noe som er et høyt anslag i forhold til det reelle behovet for slik nydyrking? I Møre og Romsdal er det kun snakk om noen ytterst få dekar årlig. Samtidig som gevinsten i form av reduserte klimagassutslipp er minimal og i tillegg usikker, kan et slikt forbud ramme enkelte produksjonsmiljøer og enkeltbønder urimelig hardt.*

7.4. KrF-stortingskandidat ønsker å besøke bonde i sommer

Simon Molvær Grimstad, 2. kandidat til Stortinget for Møre og Romsdal KrF, forespurte i e-post 3. februar muligheten for å besøke en bonde i sommer:

I sommer vil jeg gjerne takke ja til invitasjon om hospitering på gård om dette er noe dere vil organisere. Eneste erfaring jeg har er ett år med hest på fôr. Om det blir mellom ett eller seks døgn er likegyldig for meg. Jeg ønsker å bli kjent med deres hverdag og finne ut av hvilken politikk som fungerer eller ikke.

Org-sjef svarte samme dag at dette vil bli satt opp på arbeidslista til fylkeslaget med å finne en bonde for hospitering.

Molvær Grimstad svarte tilbake at august er den måneden som passer best for han.

7.5. Hjemmeside 20. januar 2017:

Lokalmatentusiast fra Møre og Romsdal er ny Bondelagskokk

Nils Henning Nesje (40) har jobbet for å fremme nær og lokal mat lenge før det ble et begrep. - Det er en stor ære, sier han om å bli den nye Bondelagskokken.

Også i år mottok Norges Bondelag mange søknader fra engasjerte kokker med hjerte for norsk mat og matkultur. Den som passerte juryens nåløye i år var sunnmøringen Nils-Henning Nesje (40) bosatt i Langevåg i Sula kommune.

-Det å være Norges Bondelagskokk blir som å være lokalmatens ansikt utad i Norge, sier Nesje som fikk utmerkelsen under åpningen av Grüne Woche i Berlin fredag 20.januar.

Kombinerer mat og reise

Juryleder og leder i Norges Bondelag Lars Petter Bartnes er svært fornøyd med valget av den nye Bondelagskokken.

-Nils Henning Nesje har i en mange år jobbet med å kombinere mat og reiseliv, blant annet ved å arrangere «lokalmatsafari» på Vestlandet. Interessen for å utvikle turisme opp mot bønder, med gårdsbesøk og matopplevelser, er en voksende trend både i Norge og utlandet. Fokus på råvarer av høy kvalitet og et godt samarbeid med flere bønder, gjør Nils Henning til en god ambassadør for norske bønder, sier Lars Petter Bartnes.

Norsk mat er trenden

Juryen var enstemmig.

-Bondelagskokken må ha en lidenskap for norske råvarer og tradisjoner. Vi ønsker at stipendet skal bidra til å utvikle og fremme norsk matglede og mathistorie, fra bonde via kokk til forbruker, sier Bartnes.

Nesje har jobbet som kokk i 22 år og i flere av disse har han koblet lokalmat og reise. Målet har alltid vært å gi gjestene genuine mat- og drikkeopplevelser ispedd norsk tradisjon og natur.

Denne kombinasjonen blir også viktig i de to årene han skal være Bondelagskokk.

-Dette interesserer stadig flere, enten de kommer fra Norge eller utlandet. Vi reiser mer og vi bruker mer penger på mat, sier han entusiastisk.

Til daglig driver Nesje firmaet «Mat med hjerte» som tar oppdrag for både private og næringslivet med blant matkurs, «kokk hjem» og arrangementer. I tillegg er han en del av kokkegruppen Chefs Dinners Norge.

Vil utvikle matreiser

Stipendet på 100 000 kroner vil han bruke til å utvikle matreiser. Det vil si å få turistene «ut i felt» og møte de som produserer maten i deres omgivelser, enten det er på gården til bonden, på bryggeriet til de som lager øl eller på osteysteriet.

7.6: Leserinnlegg 3. februar 2017: - Det var da voldsomt!

Det var da voldsomt! skriv nestleiar i M&R Bondelag, Gunnhild M. Overvoll, i eit lesarinnlegg om at landbruksministeren reagerer sterkt på Bondelaget sin bålaksjon mot jordbruksmeldinga, og bruker orda ubalansert og historieløst om den. Leserinnlegget stått på trykk i fleire aviser.

Heile innlegget er lagt ut på M&R Bondelags heimeside.

7.7. Innlegg 8. februar 2017: Lettvint om avløsning på gårdsbruk

Fylkesleder Oddvar Mikkelsen mener avisa Tidens Krav tar flere snarveier når de på lederplass mandag 30. januar argumenterer for å avvikle det såkalte avløsertilskuddet for bonden. Tilsvar til lederen sto på trykk i avisa Tidens Krav 8. februar.

Heile innlegget er lagt ut på M&R Bondelags heimeside.

7.8: Leserinnlegg 31. januar 2017: Nytteeffektivt landbruk til glede for reiselivet

Vedlegg: Innlegget

Fylkesleder har sendt lesarinnlegg til Sunnmørsposten som pr 9. februar ennå ikke har stått på trykk i avisa.

Innlegget tar opp et innspill fra ordfører Arne Sandnes i Norddal i Smp landbruket og gjengroing i verdensarvområdet + Sunnmørspostens lederartikkel om samme tema som tar til orde for at det skal ansettes folk til å rydde landskapet i stedet for dyr.

Innlegget legges ut på M&R Bondelags hjemmeside når det har stått på trykk i Smp.

7.9: Økt mjølkeproduksjon i Møre og Romsdal

Styret fikk tilsendt på e-post 25. januar ferske kommunevise tall over innlevert ku- og geitmjølk til meieriene i Møre og Romsdal i 2016.

Betydelig økning i leveransene på ku i Møre og Romsdal siste årene, siden 2014 økning på 4,7 mill liter kumjøl. Tallene tidligere år på kumjøl var 144,3 mill liter i 2014, og 146,7 mill liter i 2015, og nå 149 mill liter i 2016.

7.10: Brev til Dovrefjell nasjonalparkstyre - sammensetting av rådgivende utvalg**Vedlegg:**

4. januar sendte Sør – Trøndelag Bondelag og Møre og Romsdal Bondelag felles brev til Dovrefjell Nasjonalparkstyre om grunneierrepresentasjon i Dovrefjell nasjonalpark sitt rådgivende utvalg.

Det vises til at Sør-Trøndelag, Hedmark, Oppland og Møre og Romsdal inngår som en del av Dovre-/Sunnalsfjella nasjonalpark med tilhørende verneområder. Det er oppnevnt et politisk valgt nasjonalparkstyre, som skal ha et rådgivende utvalg (RU). Utvalget skal bestå av brukerinteressene i området og skal bidra til at nasjonalparkstyrets virksomhet får bedre lokal forankring. RU har fungert dårlig. Bondelaget har også vært representert, men også dette har fungert dårlig.

Fem grunneierlag i Møre og Romsdal sendte 2. januar 2017 brev om samme sak og som underbygger Bondelagets brev. De fem lagene var Sunndal Vilt og fiskelag, Eikesdal Sameige, Medalen Grunneierlag, Vike og Hoem Heimraster og Jenstad.

7.11: Svar fra Dovrefjell nasjonalparkstyre - sammensetting av rådgivende utvalg**Vedlegg**

Fylkeslaget mottok 27. januar svar fra Dovrefjell nasjonalparkstyre

Dovrefjell nasjonalparkstyre har valgt å redusere rådgivende utvalg fra 37 til 25 medlemmer for å få et mindre og mer effektivt utvalg. Det er derfor ikke mulig å få med representanter for alle interessene i verneområdene som ligger i flere kommuner og fylker og som er flere tusen kvadratkilometer til sammen.

Grunneiere har ulike interesser når det gjelder vern, bruk og næringsutvikling i verneområdene. Mange av disse interessene ble det tatt hensyn til da verneplanen, forskriftene og forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell og i Sunndalsfjella ble utarbeidet. Dette var store prosesser hvor bl.a. grunneierne ble invitert til å delta. Verneområdene forvaltes nå av nasjonalparkstyret med grunnlag i naturmangfold-loven, forskriftene for de ulike verneområdene og forvaltningsplanen. Til sammen gir dette en forvaltning som helt eller delvis også ivaretar de ulike interessene til grunneierne.

Reoppnevning av rådgivende utvalg ble grundig vurdert i sak nr. 031-2016 på møte i nasjonalparkstyret 03.10.2016. Det er ikke klagerett på vedtaket i denne saken, og dette vedtaket står fast inntil videre.

7.12. Prinsippavklaring - vedr. fradeling i rasutsatt område

VEDLEGG: Brev fra Norges Bondelag datert 10. januar 2017 og Norges Bondelags høringsvar til KMD datert 15. desember 2016

På styremøtet 11. februar 2016 ble det orientert om at en bonde på Vartdal i Ørsta forsøker å kjøpe leiejord på nabobruket, der tunet skal deles fra og beholdes av nåværende eier. Ørsta kommune var positivt innstilt. Men Fylkesmannen i Møre og Romsdal varslet innsigelse til delingssøknaden. Ørsta kommune ba derfor kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) om en prinsippavklaring om forståelsen av plan- og bygningsloven § 28-1. KMD skrev to, relativt omfattende tilbakemeldinger.

Til tross for at Ørsta kommune var prinsipielt uenig med både Fylkesmannen og KMD, valgte kommunen å avslå søknaden om fradeling, vel vitende om hva som måtte bli utfallet i en eventuell forvaltningsrettslig klage med de uttalelsene som forelå på vedtakstidspunktet.

Styret i M&R Bondelag ba fylkeskontoret sende brev til Norges Bondelag med klar oppfordring om å se nærmere på prinsippene i denne saken. Det er mye areal i Møre og Romsdal som er rasutsatt. Fylkeskontoret skrev i brev sendt til styret i Norges Bondelag 12. februar: Skal Bondelaget jobbe for en eventuell regelendring som gjør det mulig å fradele eksisterende be-

byggelse innenfor rasutsatt område? Store områder i vårt fylke er - for sikkerhets skyld, merket som rasutsatt. Og det samme gjelder nok resten av Vestlandet.

I svar til M&R Bondelag 10. januar 2017 skriver Norges Bondelag at de har brukt en del tid på å vurdere de rettslige problemstillingene saken gjelder, samt hvorvidt og i så fall på hvilken måte den konkrete saken best kan angripes. Norges Bondelag skriver videre:

Vi er enige med Møre og Romsdal Bondelag i at fradeling bør tillates i tilfeller som dette. Bolighuset blir ikke mer utsatt ved en fradeling enn det det er allerede i dag. Snarere tvert om fordi det i dag er knyttet boplikt til huset, noe som vil endres dersom fradeling tillates. Samtidig vil det være en fordel for landbruket at fradeling skjer, fordi tilgrensende nabo får ervervet nødvendig tilleggsjord. Den landbruksmessige fordelene forsterkes ved at kjøperen har leid det aktuelle arealet i lengre tid. En avveining av de relevante hensyn tilsier derfor at fradeling gir en klart bedre samfunnsmessig løsning enn det som er tilfellet i dag.

Vi har på denne bakgrunn vurdert om saken burde klages inn for Sivilombudsmannen. Sivilombudsmannen må imidlertid forholde seg til gjeldende rettskildebilde og slik gjeldende rett er pr. i dag, tror NB ikke at Sivilombudsmannen vil komme til et annet materielt resultat enn det MKDs uttalelse gir anvisning på. Det skal i den forbindelse tilføyes at vi i løpet av 2016 har hatt fire klager til Sivilombudsmannen der vi mener at regelverket enten er lite hensiktsmessig eller regelrett feil praktisert, men der ombudsmannen har lagt avgjørende vekt på forvaltningens syn. Vi ser det derfor ikke formålstjenlig med en klage i denne saken.

Vi har i stedet valgt å ta opp problemstillingen i forbindelse med foreslåtte endringer i plan- og bygningsloven. Kopi av vår høringsuttalelse av 15.12.2016 følger vedlagt. I høringsuttalelsens punkt 9 anfører vi at pbl § 28-1 må forstås slik at bestemmelsen åpner for en viss skjønnsmargin som gir kommunene rom for å tillate fradeling til uendret bruk. Det innebærer at vi mener at MKD praktiserer loven feil. I slike tilfeller påvirkes jo som nevnt ikke risikobildet av en eventuell fradeling. For det tilfellet at det ikke er rom for skjønnsutøvelse, ber vi om en lovendring, for å sikre landbruksfaglig gode løsninger og robuste landbruksenheter.

Vi vil følge opp problemstillingen videre, både opp mot lovgiver og det juridiske fagmiljøet.

SAK 4/2017: Foreløpig drøfting av uttale til jordbruksforhandlingene 2017**Vedtak:**

Førsteutkast til uttale 2017 som ble gjennomgått i styremøtet sendes styret til godkjenning, og sendes ut sammen med årsmøtepapirene til utsendingene på fylkesårsmøtet, slik at årsmøtet kan komme med merknader til uttalen. Lokallagene sine innspill blir bakt inn i fylkeslagets uttale etter lokallagenes høringsfrist 24. februar. Innspill fra lokallagene og kommentarer på fylkesårsmøtet blir tatt inn i forslaget til uttale som sendes ut til utvidet styremøte 9. mars.

Saksutredning:

På styremøte 14. desember, sak 42/2016, drøftet styret arbeidet med innspill til jordbruksforhandlingene 2017. Uttale jordbruksforhandlingene 2016 fra M&R Bondelag var utsendt.

Vedtak frå styremøtet 14. desember:

Arbeidsutvalget arbeider videre med utkast til uttale 2017. AU tar kontakt med tillitsvalgte i andre organisasjoner i Møre og Romsdal og andre fylkeslag i Bondelaget om innspill og synspunkter til fylkeslagets uttale før utvidet styremøte i mars, for å ha mest mulig felles utgangspunkt. Styret tar med seg synspunkter og vurderinger som kom fram i styrets drøfting til styremøtene på nyåret. Styret vurderer på møtet i januar, etter at regjeringas jordbruksmelding er kjent, om utkast til uttale for jordbruksforhandlingene 2017 skal sendes på høring til lokallagene for endringer av fylkeslagets utkast. **Høringsfrist 24. februar 2017.**

Lokallaga er også i år utfordret på å si sin mening i forkant av jordbruksoppgjøret. Det er utarbeidet et eget studiehefte, og lokallaga svarer på spørsmålene i studiearbeidet gjennom en egen elektronisk spørreundersøkelse. QuestBack gjør at Norges Bondelag enkelt kan ta ut rapporter over svar og tilbakemeldinger til hvert fylke slik at de kan bygge sine innspill ut fra lokallagas svar. Det oppfordres til å rapportere arbeidet som studiering, da dette gir støtte både til lokallaget og til Norges Bondelag. Det er også mulig å sende skriftlig innspill til fylkeslaget uten å bruke Questback.

Ettersom jordbruksmelding ble lagt fram 9. desember, og denne meldinga har betydning for jordbruksforhandlingene, ble studieheftet ikke ferdigstilt før like før jul. Studieheftet ble sendt ut til lokallagsleiderne første uka på nyåret.

Lokallagas frist for høringsinnspill til jordbruksforhandlingene er fredag 24. februar 2017.

Innkommne uttaler fra lokallagene og organisasjoner blir fortløpende sendt styret på e-post. Og alle uttaler blir kopiert og sendt samlet til styret på papir før neste styremøte.

Representanter fra samvirke- og landbruksorganisasjoner er varslet om at **styremøtet i M&R Bondelag** for å behandle uttale til jordbruksforhandlingene er **torsdag 9. mars 2017 kl. 10.30** (Møtested i Molde-regionen). Organisasjonene presenterer synspunkter sammen med fylkesstyret i Bondelaget fram til ca kl. 14.00. Deretter eget styremøte i Bondelaget.

Fristen for fylkenes innspill til Norges Bondelag er søndag 19. mars.

Møte i **representantskapet i Norges Bondelag** for å behandle uttale til jordbruksforhandlingene 2017 er satt til **onsdag 29. og torsdag 30. mars.**

Dette ble drøftet i styret 14. desember:

- Fokuserer på å spisse sakene/uttalen fra Møre og Romsdal.
- Huske på å legge vekt på innholdet i Vestlandsrapporten.
- Hvordan kan alle organisasjoner/tillitsvalgte fra Møre og Romsdal dra i samme retning? Ha dialog med de andre organisasjonene, Tyr, Norsvin, Tine, Nortura m.fl. før fellesmøtet i mars. Solidaritet, stå sammen.
- Arbeidsutvalget bør ta kontakt med tillitsvalgte i andre organisasjoner for innspill til tema og moment til uttalen.
- Bør også vurdere samordning med andre fylkeslag i Bondelaget.

SAK 5/2017: Landbruk21

Vedlegg: Brev av 5. januar frå Lars Morten Rosmo, Leder i Midt-Norsk samarbeidsråd

Vedtak:

Møre og Romsdal Bondelag, sammen med Møre og Romsdal Bonde- og småbrukarlag, tar kontakt med Landbruk21 Trøndelag og framforhandler utkast til en avtale. Vi må få klarhet i hvem som er aktuelle partnere i Møre og Romsdal for å kunne gå videre i prosessen.

Saksutredning:

Assisterende landbruksdirektør Ottar Longva møtte kl. 12.00 og orienterte om saka.

Landbruket i Trøndelag har etablert prosjektet Landbruk21 og nå vil de at Møre og Romsdal skal koble seg på. Hovedoppdraget i Landbruk21 er å *dyrke og videreutvikle nye lønnsomme forretningsideer og innovasjoner i trøndersk landbruk, samt å fremme synergi mellom grønn og blå sektor; jordbruk, skogbruk, havbruk og fiskeri.*

Prosjekt mål:

- Motivere og mobilisere det kreative og kompetente landbruket til nytenking og samarbeid på tvers av ulike verdikjeder, med involvering av tradisjonelle og utradisjonelle næringsaktører.
- Identifisere nye strategiske satsingsområder og dyrke forretningsideer innenfor disse.
- Løfte ideer fra næring til FoU, samt å utvikle forretningskonsepter for formidling av forskningsbasert kunnskap i landbruket gjennom prosjektet «Grønn Forskning» (GF)
- Bli en nasjonal utviklingsaktør i ulike deler av verdikjedene for norske landbaserte fornybare ressurser

Arbeidsmåte:

Landbruk21 inneholder både forskning (gjennom Grønn forskning), innovasjon og strategi. Innovasjonsarbeidet er bedriftsretta. Når det for eksempel arrangeres strategiseminar eller innovasjonsverksted, er det bedrifter og organisasjoner som skal utvikle en innovasjon i egen næringsvirksomhet som er med. Målet er å få til lønnsom drift i virksomheten, enten gjennom nye produkt, arbeidsmåter eller teknologi.

Hva foregår nå?

Landbruk21 er i gang med flere forprosjekter for utredning av bl.a. innovasjonsmuligheter og nye arbeidsform innenfor ulike satsingsområder:

- «Økt differensiering av storfekjøtt i Trøndelag»
- «Biodrivstoff til traktorer i Trøndelag»
- «Kompetansesenter for landbrukshelse i Trøndelag»
- «Økologisk klynge Innherred»
- «Minisamvirke»
- «Formidlingsutredning» (GF)
- Bistand forretningsutvikling «Fjøsvaske»
- «Anvendelsesmuligheter av sensortechnologi i landbruket»

Vurderinger

Det er ansatt prosjektleder for prosjektperiode fram til 31.12.2018, med ambisjon om videre virksomhet. Det er litt uklart hvordan Møre og Romsdal rent praktisk skal involveres i arbeidet, hvilke resultater som forventes å oppnå og hva det vil koste oss. For å gjøre en seriøs vurdering saken er det behov for mer detaljinformasjon.

SAK 6/2017: Endelige innspill til valgnevnda i Norges Bondelag 2017**Vedtak:**

Styret sender brev til valgnevnda der fylkeslaget kommer med vurdering av aktuelle kandidater slik det kom fram i drøftinga i styret. Forslag på kandidater er fortrolig og følger som vedlegg til protokollen.

Saksutredning:

Styret hadde foreløpig drøfting av saka på møtet 4. januar, og vedtok å ta igjen saka på styremøtet 15. februar.

Valgnevnda ønsker å ha samme prosess for innspill som i 2016.

Nestleder i Møre og Romsdal Bondelag, Gunnhild Overvoll, er medlem i valgnevnda.

Valgnevnda skriver i brev til fylkeslagene:

Vi ønsker at hvert fylke evaluerer sittende styre i Norges Bondelag og gir en tilbakemelding til valgnevnda både på hva som fungerer bra og hva som kan bli bedre. Vi ber at dere tenker over hvilke egenskaper og kompetanse som dere mener er viktige hos de tillitsvalgte i styret i Norges Bondelag, og tenk gjerne langsiktig!

Vi ønsker innspill på kandidater som kan være aktuelle til styreverv i 2017 og kommende perioder. Vi ønsker oss minst 2 navn (en kvinne og en mann) fra deres egen region og minst 2 navn (en kvinne og en mann) fra andre landsdeler. Vi ber dere gjøre oss oppmerksomme på om kandidaten er forespurt på forhånd eller ikke.

Fristen for tilbakemeldinger fra fylkene er 15. februar 2017, men de må gjerne komme før.

Valgnevnda vil ikke offentliggjøre svarene vi får fra de som er på valg. Det vil være opp til kandidaten selv å vurdere om svaret skal offentliggjøres eller ikke.

Valg som skal forberedes til årsmøte 2017:**Styret i Norges Bondelag:**

- Leder for 1 år Lars Petter Bartnes, Nord-Trøndelag
- 1. nestleder for 1 år Bjørn Gimming, Østfold
- 2. nestleder for 1 år Brita Skallerud, Akershus

4 styremedlemmer for 2 år:

- Einar Frogner, Hedmark
- Arnstein Røyneberg, Rogaland
- Nils Asle Dolmseth, Sør-Trøndelag (Tine)
- Oddveig Gikling-Bjørnå, Møre og Romsdal (Nortura)

Følgende ble valgt i 2016 og er ikke på valg i 2017

Birte Usland, Vest-Agder
John-Erik Johansen, Nordland
Arne Elias Østerås, Hedmark, (Felleskjøpet)

Varamedlemmer i nummerorden for 1 år

1. Bodhild Fjelltveit, Hordaland
2. Einar Myki, Hedmark
3. Mette Pedersen Anfeltmo, Troms

Ordfører og varaordfører for 1 år:

a) Ordfører: Arne Magnus Aasen, Møre og Romsdal

b) Varaordfører: Kjerstin G. Lundgård, Hedmark

c) 2 varamedl. i nr-orden: 1. Martha Irene Mjølnerød, Østfold og 2. Asgeir Slåttnes, Troms

SAK 7/2017: Årsmelding for Møre og Romsdal Bondelag 2016

Vedlegg: Utkast til deler av årsmeldinga for godkjenning/korrigerings.

Vedtak: Styret sin innstilling til vedtak i årsmøtet:

Vedtak: Årsmelding for Møre og Romsdal Bondelag 2016 godkjent.

Saksutredning:

I stedet for å sende ut papirkopi av 50-70 sider i posten, ba styret for noen år siden at det av årsmeldinga som ikke er tidligere vedtatte uttaler og omtaler i styret, blir sendt som PDF til styret. Mesteparten av innholdet i årsmeldinga er alt vedtatt på styremøter tidligere.

De deler av årsmeldinga som styret bør lese/godkjenne, ettersendt i PDF.

Sekretariatet fullfører arbeidet med bilder og oppsett.

SAK 8/2017: Regnskap 2016

Vedlegg: Regnskapsrapport 2016

Vedtak: Styrets tilråding til vedtak i årsmøtet:

Vedtak: Regnskapet for Møre og Romsdal Bondelag for 2016 er godkjent med atterhald om Norges Bondelags revisor sin godkjenning. Regnskapet er gjort opp med et årsunderskudd på kr 52.432,60. Egenkapitalen 1.1.2017 er kr 1.181.236,27

Ordlyd i årsmeldinga:

Regnskapet er ført av Norges Bondelag og revidert sammen med Norges Bondelag sine regnskap. Fylkeslaget er ei avdeling i Norges Bondelag. Bankkonto ligger også i Norges Bondelag. Egenkapitalen står på konto i Landkreditt.

Regnskapet viser ei driftsinntekt på kr. 2.657.073,50 og en driftskostnad på kr. 2.722.389,04
Renteinntekter var på kr. 12.882,94

Resultat for 2016 viser et underskudd på kr. 52.432,60

Balansen er følgende: Eiendeler: Bankinnskudd: 1.181.236,27
Gjeld og Egenkapital: Egenkapital: 1.181.236,27

Saksutredning:

Forslag til ordlyd og styrets tilråding til vedtak i årsmøtet som omtalt ovenfor trykkes i årsmeldinga 2016 sammen med regnskapet 2016.

RESULTAT	Regnskap 2016	Regnskap 2015
Salgsinntekter	139 936,00	47 137,20
Andre inntekter	2 517 137,50	2 291 674,00
Sum inntekter	2 657 073,50	2 338 811,20
Varekostnad	-12 840,00	0,00
Lønnskostnader	-948 334,63	-1 256 188,60
Driftskostnader	-1 761 214,41	-1 034 174,37
Sum kostnader	-2 722 389,04	-2 290 362,97
Driftsresultat	-65 315,54	48 448,23
Finansresultat	12 882,94	3 638,23
Resultat	-52 432,60	52 086,46

Regnskap 2016	Regnskap	Budsjett	Avvik	Regnskap
Avdeling	2016	2016		2015
8101 Generelt	756 594	757 000	-406	732 342
8103 Fylkesleder	-8 945	-1 000	-7 945	1 852
8105 Opplæring tillitsvalgte	91 235	14 000	77 235	70 699
8110 Styret	-408 060	-330 000	-78 060	-389 504
8112 Ledermøtet	-154 682	-150 000	-4 682	-90 005
8113 Årsmøtet	-192 171	-150 000	-42 171	-157 671
8119 Valgnemnda	-53 423	-50 000	-3 423	-24 698
8120 Evaluering RMP	29 750	0	29 750	0
8122 Landbrukskonferansen	22 300	0	22 300	8 070
8123 Matfestiavlenn	-798	0	-798	0
8124 Gjødselhåndtering	-60	0	-60	0
8125 Utadretta informasjon	-110 128	-60 000	-50 128	-97 666
8126 Fortsatt gardsdrift	66 237	-27 500	93 737	-51 269
8128 Bedre og økt beiting	0	0	0	36 247
8129 HMS seminar	-5 896	0	-5 896	873
8131 Støtte og gaver	-26 767	0	-26 767	-4 809
8132 Unge bønder	5 921	0	5 921	0
8133 Bedre bonde	0	0	30 000	0
8135 Møter og kurs	-42 823	0	-42 823	0
8136 Kurs- og arrangementsutg.	-35 496	-30 000	-7 996	4 250
8138 Gjemnesprosjektet	14 650	0	14 650	-3 496
8140 Aktive lokallagsmidler	128	0	128	16 871
	-52 434	-27 500	-24 934	52 086

Oversikt Egenkapital/Resultat Fylkene 2016

Fylke	Egenkapital 01.01.2016	Resultat 2016	Egenkapital 31.12.2016
Akershus	1 382 716,56	262 870,48	1 645 587,04
Østfold	1 179 633,87	117 985,34	1 297 619,21
Hedmark	957 688,19	106 833,19	1 064 521,38
Oppland	1 470 076,10	50 598,58	1 520 674,68
Buskerud	1 658 718,17	95 751,38	1 754 469,55
Vestfold	1 486 475,06	55 338,19	1 541 813,25
Telemark	1 016 777,76	136 518,19	1 153 295,95
Aust-Agder	538 060,76	10 516,23	548 576,99
Vest-Agder	909 530,31	130 568,39	1 040 098,70
Rogaland	1 271 808,91	181 565,96	1 453 374,87
Hordaland	1 182 378,70	239 121,71	1 421 500,41
Sogn og Fjordane	1 232 700,51	71 622,79	1 304 323,30
Møre og Romsdal	1 233 668,87	-52 432,60	1 181 236,27
Sør-Trøndelag	1 132 512,85	-275 519,25	856 993,60
Nord-Trøndelag	1 364 181,12	132 843,13	1 497 024,25
Nordland	4 271 413,77	-52 468,76	4 218 945,01
Troms	1 238 492,72	-119 632,16	1 118 860,56
Finnmark	405 045,67	21 633,42	426 679,09
Sum	23 931 879,90	1 113 714,21	25 045 594,11
Gjennomsnitt	1 329 548,88	61 873,01	1 391 421,90

SAK 9/2017: Arbeids- og tiltaksplan for M&R Bondelag 2017-2018

Vedlegg: Forslag til arbeids- og tiltaksplan

Vedtak:

Styret sin innstilling til vedtak i årsmøtet:

Vedtak: Arbeids- og tiltaksplan for 2017-2018 godkjent.

Sendes til fylkesårsmøtet:

Møre og Romsdal Bondelag, som fylkeslag av Norges Bondelag og bøndene sin største faglege og næringspolitiske organisasjon, har som mål å samle alle som kjenner seg knytt til landbruket, og vere den organisasjonen som best kan fremme felles saker, trygge landbruket og ivareta bøndene, grunneigarane og bygdene sine økonomiske, faglege, sosiale og kulturelle interesser i fylket. Bondelaget skal vere bonden og landbruket sitt viktigaste talerøyr mot styresmaktene sentralt, i fylket og i kommunane. Vårt overordna mål er å fremme eit berekraftig landbruk og ei samfunnsutvikling som sikrar inntekt for bonden, matforsyning, miljø og arbeidsplassar og busetnad i levande bygder.

Næringspolitikk:

Mål: Arbeide for inntekt og sosiale rettar på line med andre i samfunnet. Fylkeslaget sin uttale til jordbruksforhandlingane 2017 blir retningsgjevande for politiske prioriteringar i 2017 – 2018.

- Ta initiativ, vere pådrivar og drive skoloring i saker som gjeld landbrukspolitikken, klima og miljø, næringsutvikling, naturforvaltning, kulturlandskap, verneplanar, rovdyr, lokal og regional forvaltning.

Rekruttering – Likestilling – Kompetanse:

- Rekruttering av unge og kvinner til næringa, tillitsverv og landbruksutdanning.
- Informasjonsmateriell om næringa til skule og ålmenta.
- Kurs eigarskifte og nye tillitsvalde og samling unge bønder.
- Samordne og stimulere kurstilbod og arbeide for nye tilbod om landbruksutdanning.

Samfunnskontakt og utadretta verksemd

Mål: Fremme distrikts- og landbrukspolitiske saker. Positive informasjonsmarkeringar med norsk mat i sentrum, synleggjere arbeidet Bondelaget gjer og presentere faktaopplysningar om næringa.

- **Politikarar og beslutningsorgan:** Kontakt med offentlege myndigheiter og kommunane.
- Opinionen og forbrukarane: Informasjonsaksjonar. Alliansabygging.
- **Media:** Vere synleg i mediabiletet, reise eigne saker og ta del i samfunnsdebatten.
- Kontakt og drøfting mellom landbrukssamvirket og Bondelaget.
- Open Gard – minst eitt arrangement i kvar region

Organisasjon

Mål: Organisasjonsbygging, skoloring, rekruttering og auke medlemstalet.

- Utvikle møta i fylkeslaget og lokallaga som arena for sosial og fagleg aktivitet.
- **Informere** tillitsvalde, medlemmer og andre ved lokallagsskriv og heimeside på Internett.
- Kontakt med medlemmer og lokallag.
- Prioritere medlemsverving av uorganiserte bønder. Invitere alle nye bønder til medlemskap.

Landbruksbasert næringsutvikling – tradisjonelt og nye næringsgreiner

Mål: Peike på mulegheiter på garden, forsterke det faglege miljøet i næringa.

- Informere om virkemidlar for næringsutvikling.
- Auka arbeid med landbruksfaglege saker.
- Regionalt samarbeid i samarbeidsrådet for Midt-Norge og med Vestlandfylka.

Til fylkeskontoret i Møre og Romsdal Bondelag er det knytta sekretariatsoppgåver for Bygdekvinnelaget, Bygdeungdomslaget og Studieforbund, og utfører fellesoppgåver for samvirkeorganisasjonane i Møre og Romsdal og har samarbeid med Nei til EU og Gjensidige.

Del 2: Arbeids- og tiltaksplan 2017/2018 (Dato ajourført: 15. februar 2017)
--

Dato/Månad	Tiltak/Arrangement	Stad	Deltakarar/Ansvarlege
3.-4. mars	Fylkesårsmøte M&R Bondelag	Molde	Utsettingar og gjestar
27. mars / 7. april	Vårkampanjen 2017 Norges Bondelag		Alle lokallag
15. april	Påmelding Open Gard		Lokallaga
6.-7. April	Fylkesstyremøte		Fylkesstyret
Mai	Jordbruksforhandlingar Aksjonsberedskap		Lokallagsstyret. Fylkesstyret
1. juni	Styremøte og møte med årsmøteutsend		Styret + årsmøteuts.
14.-15. juni	Årsmøte Norges Bondelag	Sarpsborg	Årsmøteutsendingar
24.-26. aug	Den Norske Matfestivalen + evt arr	Ålesund	
27. august	Open Gard	Rundt i fylket	Lokallaga
1.-3. sept	Dyregod-dagane stand + evt møte	Gjemnes	
sept	Sekretariatskonferanse Norges Bondelag		Heile fylkeskontoret
September	Fylkesstyremøte		Styret
Oktober	Fylkesstyremøte		Styret
Okt/Nov	Temadag Eigarskifte		
Innan 31. okt	Årsmøter i lokallaga		Medlemmene/lokallaga
November	Skattekurs: Tema:		Samarb. rekneskapskontor
Nov	Leiarmøte M&R Bondelag / Levende Landbruk		Lokallagsstyra og fylkeslag
20. nov	Søknad Aktivt Lokallagsmidlar		Lokallaga
Desember	Fylkesstyremøte		Styret
2018			
Januar	Fylkesstyremøte		Styret
Jan	Frist for lokallaga forslag til valnemnda		
jan / feb.	Møte i valnemnda		
ca. 1. feb	Lokallaga frist sende inn saker fylkesårsmøte		
Feb	Fylkesstyremøte (årsmeld/rekneskap)		Styret
Feb	Lokallaga frist uttale jordbruksavtala		
1. mars	Kontingentforfall		
Mars	Fylkesstyremøte (handsame jordbr.avtala)		Styret og samvirkerepr
Mars	Landbrukskonferanse		Landbruksinteresserte
Mars	Årsmøte M&R Bondelag		Lokallaga, fylkeslaget

SAK 10/2017: Budsjett 2017

Vedlegg: Forslag til avdelingsbudsjett 2017 og årsbudsjett 2017.

Vedtak: Styret sin innstilling til vedtak i årsmøtet:

Vedtak: Budsjett for Møre og Romsdal Bondelag 2017 godkjent.

Budsjett 2017	Regnskap	Budsjett 2017		
		Inntekter	Kostnader	Netto
Avdeling	2016			
8101 Generelt	756 594	770 000		770 000
8103 Fylkesleder	-8 945	306 000	306 000	0
8105 Opplæring tillitsvalgte	91 235	110 000	59 000	51 000
8110 Styret	-408 060			-360 000
8112 Leder møtet	-154 682			-150 000
8113 Årsmøtet	-192 171	10 000	160 000	-150 000
8119 Valgnemnda	-53 423			-28 000
8120 Evaluering RMP	29 750			0
8122 Landbrukskonferansen	22 300			0
8123 Matfestivalen	-798			0
8124 Gjødselhåndtering	-60			0
8125 Utadretta informasjon	-110 128			-60 000
8126 Fortsatt gardsdrift	66 237			0
8129 HMS seminar	-5 896			0
8131 Støtte og gaver	-26 767			-43 000
8132 Unge bønder	5 921			0
8135 Møter og kurs	-42 823			0
8136 Kurs- og arrangementsutg.	-35 496			-30 000
8138 Gjemnesprosjektet	14 650			0
8140 Aktive lokallagsmidler	128	150 000	150 000	0
	-52 434			0

Saksutredning:

Forslag til budsjett utsendt på forhånd.

<p>SAK 11/2017: Årsmøtet M&R Bondelag 3.-4. mars 2017 Program, sakliste, uttaler, redaksjonsnemnd</p>
--

Vedlegg: Utkast til program/kjøreplan pr. 9. februar, og innkalling og sakliste.
 Innkalling og invitasjon til årsmøtet inkl. næringskonferansen sendt 7. februar.

Vedtak:

1 Vedtak: **Saklista og program** for årsmøtet godkjent. Årsmøtet settes fredag kl. 17.00 med konstituering og behandling av saker etter saklista.

2 Vedtak: Administrasjonen kan **forberede utkast til uttale** fra årsmøtet på:
 1) Tema fra næringskonferansen
 2) leder i red.-nemnda samordner forslag til tema med administrasjonen
 Fylkeskontoret legger fram utkast/ordlyd som nemnda vurderer om de vil bruke.

3 Vedtak: **Styret foreslår redaksjonsnemnd på 3 medlemmer totalt:**

Leder i redaksjonsnemnda fra styret: Vegard Smenes
 2 medlemmer: Fylkeskontoret utpeker når deltakerlista er klar.
 Sekretær: Rose Bergslid

Saksutgreiing:

- Innkalling og invitasjon til årsmøtet inkl. næringskonferansen ble utsendt 7. febr
- Næringskonferansen i Bankettsalen blir avsluttet ca kl. 16.15.
 Vedr program: Noen politikernavn gjenstår å få i boks
- Mellommåltid kl. 16.30-17.00 for Bondelagets årsmøtedeltakere.
- Bør ha konstituering fredag ettermiddag. For nye lokallagsutsendinger er det nyttig at årsmøtet kommer i gang fredag, slik ut deltakerne blir bedre kjent med hverandre.
- På styremøtet 14. desember ble det vedtatt at «På fylkesårsmøtet i mars legges det opp til et kort møte gruppevis mellom faddere og lokallagene».

Forslag til program – jfr vedlegg:

Fredag 3. mars kl. 17.00-18.30: (Møterom Hjertøya 3 - ved spisestuen)

Årsmøtet i Møre og Romsdal Bondelag blir sett

Konstituering og behandling av årsmøtesaker etter saklista:

Opprop. Godkjenning av innkalling og sakliste.	Sak 1
Val av to personar til å skrive under protokoll.	Sak 2
Oppnemning av redaksjonsnemnd.	Sak 3
Årsmelding 2016	Sak 4
Rekneskap 2016	Sak 5
Arbeidsplan 2017/2018	Sak 6
Budsjett 2017	Sak 7

Fadderordninga – fylkesstyrets medlemmer møter sine lokallag til kort samtale

Middag kl. 20.00 i eget lokale. Av innslag her er Aktivt Lokallag.

Lørdag 4. mars kl. 09.00 – 13.30: **Årsmøtesaker**

Fylkesleiar's tale – Oddvar Mikkelsen	
Årsmøtetale v/ leiar i Norges Bondelag, Lars Petter Bartnes	
Generaldebatt – Spørsmål og debatt på innleiingane	
Uttaler frå årsmøtet	Sak 8
Val	Sak 9
Reise godtgjersle og godtgjersle til styre og tillitsvalde	Sak 10
Avslutning av årsmøtet v/fylkesleiar	

SAK 12/2017: Vinnar av Aktivt Lokallag 2016

Vedlegg: Fordelingsgrunnlag med aktiviteter ”Aktivt lokallagsmidler”.

Medlemstal pr. 31.12.16.

Årsmelding til kandidat

Vedtak: Styret vil på årsmøtet utnemne **XXX Bondelag til Aktivt Lokallag 2016.**

Laget får vandrepremien, trekofferten. Årets Aktiv Lokallag i kvart fylke får kr 5 000 frå Norges Bondelag. Laget går vidare til konkurransen i Norges Bondelag om Årets Lokallag.

Namn på vinnar er FORTRULEG til fylkesårsmøtet

Saksutgreiing:

Aktivt Lokallag 2015 vart Molde Bondelag, i 2014 Rauma Bondelag, og i 2013 Vestnes Bondelag. Åra før Surnadal Bondelag (2012), Rauma Bondelag (2011 og 2010), Sykkylven Bondelag (2009), Averøy BL (2008), Gjemnes BL (2007), Todalen BL (2006), Aure BL (2005), Sykkylven BL (2004), Vestnes BL (2003), Rindal BL (2002), Straumsnes BL (2001), Skjåstadalen BL (2000) og dei to åra før det Indre Averøy BL (1999 og 1998).

Mange lag har brei aktivitet og godt vervingsarbeid som er mellom føresetnadene for nominering. Aktuelle lag bør ha drive medlemsverving, tilbod til medlemene og utadretta aktivitetar. Styret har vurdert fleire lag som aktuelle kandidatar.

Laget får vandrepremien, trekofferten. Årets Aktiv Lokallag i kvart fylke får kr 5 000 frå Norges Bondelag. Laget går vidare til konkurransen i Norges Bondelag om Årets Lokallag.

Namn på vinnar er FORTRULEG til fylkesårsmøtet